

6. Gironde R. J., Clark M. E., Massengale J. P., Walker R. L. Pain among veterans of Operations Enduring Freedom and Iraqi Freedom. *Pain Medicine*. 2016. Vol. 7. P. 339–343.

ПЕРСПЕКТИВНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ НЕЙРОДЕГЕНЕРАТИВНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ Кабарчук В. С.

м. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки

Завдяки складній етіології та постійному зростанню захворюваності в сучасному суспільстві нейродегенеративні захворювання (НДЗ) залишаються однією з головних медичних проблем. За останніми даними, до 30 % усіх людей старше 85 років страждають на хворобу Альцгеймера, а 5 % людей старше 65 років страждають на хворобу Паркінсона. Нині лікування НДЗ лише паліативне.

Співівка є ембріологічним похідним центральної нервової системи, оптично доступною для зображення з високою роздільною здатністю, що використовують для раннього виявлення α -синуклеїну чи нейритичних амілоїдних β -бляшок. Широко застосовують методи нейровізуалізації: МРТ дозволяє виявити пошкодження білої речовини та зменшення локального об'єму різних відділів мозку, ПЕТ – оцінити зміни в метаболізмі глюкози та наявність нейрофібрилярних клубків. Методи машинного навчання зараз активно застосовуються, щоб мінімізувати діагностичні помилки та автоматизувати процес. В даний час методи МРТ і ПЕТ є досить дорогими, і їх використання обмежене. В терапії застосовують пробіотики, трансплантацію кишкової мікробіоти, нейронутрієнти, нейротрофічні фактори, каротиноїди, наносистеми доставки ліків (ліпосоми, тверді ліпідні наночастинки, полімерні міцели, вуглецеві нанотрубки, наночастинки, вкриті клітинною мембраною). Проводяться клінічні випробовування щодо тау-, α -синуклеїн- та А β - імунізації.

Ці та інші перспективні методи діагностики та лікування НДЗ допоможуть значно покращити якість життя хворих та зменшити інвалідизацію населення.

ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ СЕЛЕКТИВНИХ ІНГІБІТОРІВ ЗВОРОТНОГО ЗАХОПЛЕННЯ СЕРОТОНІНУ В УКРАЇНІ

Марченко А. І., Бойко Т. О., Стасюк Т. В.

м. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки

24 лютого 2024 року розпочалась повномасштабна агресія РФ проти України. Відразу, з лютого 2022 року спостерігалось збільшення продажу антидепресантів (АД).

У вересні 2022 року в Україні було проведено дослідження на тему «Психічне здоров'я та ставлення українців до психологічної допомоги під час війни». Було виявлено, що до третини опитуваних відчували страх (26 %) та гнів (24 %), також визначено дві групи осіб, які найбільше потребували психологічної допомоги, а саме: військові, що брали участь у бойових діях (51 %), та ті, хто втратили близьких через війну (48 %).

19 липня 2024 року Наказом МОЗ України № 1265 затверджено «Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги – Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації». В якості медикаментозної терапії (за необхідності) Протоколом визначено препаратами першого ряду для лікування пацієнтів з посттравматичним стресовим розладом АД – селективні інгібітори зворотного захоплення серотоніну (СІЗС). Препаратами вибору є: пароксетин, сертралін.

Актуальність використання цієї групи лікарських засобів (ЛЗ) в Україні можна оцінити, наприклад, за звітами учасників фармацевтичного сегменту ринку: у 2022 році, попри скорочення сегменту споживання ліків в цілому по Україні на 6 %, частка АД зросла на 16 %, зростала протягом 2023 року, за перше півріччя минулого року зросла з 16 % до 46 %, а лідерами продаж у грошовому виразі були ЛЗ групи СІЗС – сертралін, пароксетин, есцитопрам. Експерти прогнозують зростання ринку АД: загальний обсяг ринку у 2024 році збільшиться на 42 % у грошовому вираженні, а у 2025 році – на 19 %.

При цьому, деякі експерти зазначають, що 98 % АД продаються в роздріб, тобто за кошти населення. Відповідно, слід зазначити, що ЛЗ групи СІЗС, зокрема есцитопрам, сертралін, флуоксетин, включені до Переліку ЛЗ, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 23 серпня 2024 року (Наказ МОЗ України 04.09.2024 № 1537).

Висновок: клінічне використання СІЗС потребує подальшого вивчення з метою покращення фармацевтичного забезпечення населення препаратами цієї групи.

ЗОВНІШНЬОСЕКРЕТОРНА НЕДОСТАТНІСТЬ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ ПРИ КОМПРЕСІЙНИХ НЕЙРОПАТІЯХ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ПАНКРЕАТИТ ТА ОЖИРІННЯ

Мигович В. В., Смоланка А. В.

м. Ужгород, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», медичний факультет

Вступ. Ушкодження периферичних нервів – це гетерогенна група розладів, які є вторинними по відношенню до різних причин. Актуальним є дослідження особливостей компресійних нейропатій (КН) у хворих на хронічний панкреатит (ХП) та ожиріння, при якому синдром мальдигестії та мальабсорбції може впливати на прогноз через порушення нутритивного статусу та вітамінного забезпечення організму.

Мета дослідження: визначити особливості зовнішньосекреторної недостатності (ЗСН) підшлункової залози (ПЗ) у хворих на ХП та ожиріння при КН.

Матеріали і методи дослідження. Обстежено 94 хворих із КН при ХП та ожирінні. ЗСН ПЗ визначали за рівнем фекальної еластази-1, а також проводили ^{13}C -змішаний тригліцеридний (^{13}C -ЗТДТ) та ^{13}C -амілазний дихальні тести (^{13}C -АДТ). Аналіз і обробку результатів здійснювали за допомогою комп'ютерної програми Statistics for Windows v.10.0.

Результати досліджень. За даними дихальних тестів (ДТ) у хворих діагностовано ЗСН ПЗ. Максимальна концентрація $^{13}\text{CO}_2$ між 150 і 210 хв дослідження при проведенні ^{13}C -ЗТДТ у хворих становила $(7,5 \pm 0,4) \%$ (при нормі $(16,2 \pm 0,8) \%$, $p < 0,01$), а сумарна концентрація $^{13}\text{CO}_2$ в кінці дослідження (360 хв) знизилась до $(15,8 \pm 0,5) \%$ (при нормі $(34,1 \pm 0,9) \%$, $p < 0,01$). Сумарна концентрація $^{13}\text{CO}_2$ в кінці дослідження (360 хв) за результатами ^{13}C -АДТ